Ч. 189 (12.845). Львів, вівторок 25. серпня 1931. Pocztowa opłata zryczałtowana / opłacono ryczałtem. Рік LII.

ДІЛО

виходить щодня рано

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-28.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Чи нова „пацифікація“?

(Допис із Калущини від одного з сеніорів нашого духовенства.)

Ще не покінчилася в Женеві справа торічньої „пацифікації“, що огорнула була наші сільські громади, а вже повисло над калуським повітом і приналежними туди деканатами, калуським і войнилівським марево нової пацифікації, заряджене калуським староством і станиславівським воєвідством, звернене тим разом проти українського гр.-кат. духовенства. Річ представляється так: наслідком рішення Найвищого Трибуналу, що признавало нашому клерові право урядування і ведення метрикальних книг в рідній мові, видав Львівський Ординаріят свому клерові поручення, щоби вів свою урядову переписку в рідній мові. Деякі деканати приняли вже попередньо цей порядок і, виконуючи його одноєгідно, не стрінули від своїх староств ніяких труднощів. Інші деканати поводилися ріжноманітно, і це спричинило може, що інші староства стали домагатися від наших священиків предкладання їм метрикальних відписків в державній, значить, польській мові.

Войнилівський деканат ухвалив весною ц. р. виповнити приказ Ординаріяту, виготовив метрикальні відписи в українській мові і передав їх свому деканатові, котрий вислав їх староству. Однак староста звернув ті витяги і зажадав, покликуючись на ухвалу Ради Міністрів і розпорядок президента держави, предложення витягів у державній мові, погрожуючи висланням урядника для зладження тих актів — на кошт дотичних парохів. Колиж декан прислав йому знова тісамі витяги, звернув їх староста вдруге і почав вже висилати свого урядника, а заразом займати на кошт його чинности у священиків ріжні домашні предмети, як худобу, борони, подушки й інші річи. Розуміється, що парохіяни були далекі від того, щоби приступати доліцитування добра своїх душпастирів; а внаслідок того задумано спровадити ті предмети до Калуша й уладити там громадну їх продажу, шукаючи покупців між людьми чужої віри і народности.

З кінцем червня покінчився другий квартал і духовенство предложило свої метрикальні витяги наново в рідній мові. А коли староста звернув і цим разом усі акти та лагодився до дальшого переводження екзекуції, вислали священики депутацію до станиславівського воєводи з представленням, що ведуть своє діло на основі рішення Найвищого Трибуналу і по приказу свого Ординаріяту, та не заслуговують на карні виміри. Станиславівський воєвода приняв депутацію нібито чемно, здержав наразі екзекуційні виміри калуського старости, але з другої сторони стояв безоглядно за виконанням зарядження старости щодо предкладання метрикальних відписів в урядовій мові і домагався сповнення того до 14 днів. Рівночасно заявив, що віднесеться за поясненням цієї справи до львівського Ординаріяту. Скоро потім переслав п. воєвода войнилівському духовенству відповідь, котру задля її ваги подаю тут в дослівнім тексті.

Urząd Wojewódzki Stanisławowski
Nr. AW. 112.

Stanisławów, dnia 10. sierpnia 1931.

Do
Przewielebnego Księdza Włodzimierza Zarzyckiego gr.-kat.
Proboszcza i Dziekana w Wojniłowie.

Na wniesione tutaj zażalenie w sprawie żądania władz administracyjnych używania polskiego języka państwowego w korespondencji ze Starostwami oraz przedkładania wykazów statystycznych również w języku polskim wyjaśniam stanowisko prawne tut. Urzędu Wojewódzkiego oraz podległych Starostw jak następuje:

Według dekretu Józefińskiego z r. 1774 zb. pol. str. 30 prowadzenie metryk stanu cywilnego katolików powierzone jest duchownym katolikom w poruczonym zakresie działania w charakterze urzędników stanu cywilnego pod nadzorem władzy administracyjnej.

Takie samo stanowisko zajął b. austr. Trybunał Państwa w orzeczeniu z dnia 16/1. 1901 l. 484 i b. austr. Tryb. Adm. w orzeczeniu z 29/IV. 1904 l. 4435/Budw. Nr. 2602, w których to orzeczeniach Trybunały zgodnie orzekły, że proboszcz katolicki jest w swym charakterze prowadzącego metryki organem państwowym podległym władzom politycznym i obowiązanym spełniać polecenia jej przedłożonej władzy wydane w granicach jej zakresu działania.

Z tego wynika, że proboszczowie spełniając w zakresie metryk czynności poruczone ze strony Państwa są funkcjonarjuszami państwowymi a zatem w korespondencji urzędowej w zakresie swych funkcyj metrykalnych z państwowymi władzami i urzędami są obowiązani używać języka państwowego.

Wykazy statystyczne o naturalnym ruchu ludności obowiązane są gr.-kat. Urzędy parafjalne również sporządzać w języku państwowym a to po myśli art. 3. rozp. wykonawczego Rady Ministrów z dnia 24/IX. 1924 do ustawy z 31/VII. 1924. o języku państwowym (Dz. U. R. P. Nr. 85. poz. 820).

Mianowicie wykazy te są przeznaczone dla użytku Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie, na co wskazuje instrukcja umieszczona na odwrotnej stronie przeznaczonych formularzy.

Główny Urząd Statystyczny w Warszawie jest urzędem centralnym utworzonym przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych.

Ponieważ władze i urzędy centralne urzędują zarówno w służbie wewnętrznej i zewnętrznej wyłącznie w języku państwowym, przeto wszelkie pisma do tych władz choćby były wnoszone za pośrednictwem powiatowej władzy administracji ogólnej (Starostwa) winne być sporządzone w języku państwowym.

Prawdą jest, że Sąd Najwyższy wyrokiem z 2/5 1930. L. II. 3 A./686/29 ustalił zasadę, że osoba prowadząca księgi metrykalne, która nie zastosuje się do wezwania władzy państwowej o przedłóżeniu w języku państwowym wykazu statystycznego nie dopuszcza się wykroczenia przeciw art. 1. ustawy z dnia 31/VII. 1924. Nr. 73. poz. 724 Dz. U. Rz. P. gdyż ustawa ta nie zawiera żadnej sankcji karnej.

Nie wyklucza to jednak, że jak wyżej powiedziano, obowiązek przedkładania wykazów statystycznych w języku państwowym istnieje i dlatego może być wymuszony za pomocą postanowień rozp. Prez. Rzplitej z 22/3 1928 o postępowaniu przymusowem w administracji (Dz. U. Rz. P. Nr. 36, poz. 342).

Tytuł wykonawczy dla wdrożenia postępowania przymusowego stanowią przytoczone wyżej przepisy.

Kara jaką Starostowie nakładają na opornych nie jest karą w ścisłem znaczeniu tego słowa tzn. nie jest represją za popełnione wykroczenie lecz jest jedynie tylko środkiem przymusowym presją wywieraną na opornych w celu zmuszenia ich do spełnienia obowiązków nałożonych obowiązującemi przepisami prawnemi.

Jest to kara pieniężna dla wymuszenia przewidziana w art. 45 wspomnianego rozporządzenia.

Ponieważ kara ta nie jest karą w ścisłem znaczeniu tego słowa lecz jedynie środkiem egzykucyjnym, przeto nałożenie takiej kary nie sprzeciwia się wymienionemu wyżej wyrokowi Sądu Najwyższego.

Wobec wniesionego przedstawienia wstrzymuję na razie środki egzekucyjne zarządzone przez Starostę kałuskiego, jednak proszę o wydanie zarządzenia, by duchowieństwo w okręgu tamt. dziekanatu do 14-tu dni przedłożyło wykazy statystyczne w języku polskim, w konsekwencji czego cofnięte zostaną wszystkie zarządzenia Starostwa zagrażającę środkami przymusowemi (karami pieniężnemi celem wymuszenia) proboszczom gr.-kat., którzy w języku niepaństwowym przedłożyli wykazy.

Nadmieniam wreszcie, że o stanowisku mojem zawiadomiłem Najprzewielebniejszy gr.-kat. Metropolitalny Konsystorz we Lwowie pismem z dnia 2/VI. 1931. Nr. AW. I. 86 i odpis niniejszego pisma również Konsystorzowi przesyłam.

Za Wojewodę:
Zbikowski Wicewojewoda.

Полишаючи розбірку там наведених мотивів фаховим юристам, в ціли дальшого правного трактування цеї справи, позволю собі у звязку з тим актом на деякі уваги. Передовсім, відповідь покликується на ріжні давні розпорядки австрійського уряду. Не входжу близче в те, чи ті февдальні розпорядки були церковною стороною, котра являлася безсумнівною властителькою і завідателькою своїх метрикальних книг, приняті і признавані. Я замічу тільки, що наші сусіди вискавуються звичайно з призирством про всякі німецько-австрійські розпорядки, як абсолютистичні та ретроградні, але радо витягають їх, коли дадуться деколи проти нас використати. Зате ніколи ніхто не вабудеться, щоби пригадати собі те, що за Австрії були й такі закони, силою яких у Галичині українська і польська мова були рівноправними. Далі покликується відповідь на устрій міністерства внутрішніх справ: що воно веде своє урядування тільки в мові польській і уживання якихнебудь інших мов є там виключене. На це скажемо, що з інших деканатів надходили вже туди метрикальні витяги в українській мові і були там без труднощів приймані. Зрештою, виглядалоб воно дивно, щоби по приділенні таких великих українських областей до польської держави, в міністерствах, зглядно підчинених йому урядах українська мова була ігнорована і не ставало там урядників, що її зналиб.

Та до всіх тих виводів позволю собі ще пригадати, що договір між Польщею і переможними державами з 15. III. 1923. передбачує для українських земель, приділених до Польщі, територіяльну автономію. Наші сусіди не можуть якось запамятати собі цього, але вона стоїть, і коли мають настати на цих землях можливі відносини, то мусить бути виконана. А вжеж свобідне право уживання рідної мови у всіх ділянках нашого життя було би тільки малою частиною нашої самоуправи. Цього права мусимо на нашій землі добиватися. І тому треба дуже жалувати, що завзятим заперечуванням наших елементарних прав поглиблюється тільки пропасть між обома народами, котра не вийде на добро ні польської сторони, ні широкого світа.

Що зробить наш Ординаріят, до котрого станиславівський воєвода намірив віднестися, не знаємо. Гадаємо, що сказавши раз своє справедливе слово не може його перед лицем духовенства і цілого народу змінити. А буде це ділом дальших політичних заходів, щоби постанови міжнародного трактату і випливаючі з нього права були виконані.

А колиб нашому духовенству й приходилось в поодиноких деканатах справді терпіти через якийсь час за своє право, то повинно воно тямити, що минувшого року терпіли тисячі наших селян без ніякої доказаної їм вини дуже богато на своїх організмах і майні; а ми, учителі й провідники не мали би понести далеко лекшої жертви? Нехай ніхто не гадає, що це дрібна справа, за котру не варто так посвячуватись. Великі будови складаються з менших частин; а хто нарушує ті частини, той валить постепенно цілу будову.

Певно, що ми не повинні переносити завданих ударів мовчки, але обовязані боротись і добиватись своїх прав. І коли так будемо йти, то невдовзі стануть наші відносини змінятися на краще. Наш нарід великий і добре освідомлений, і не дасться вже придавити. І коли не ми самі, то наші діти діждуться кращої долі. І чесна остане память тих, що за правдою постояли і за неї терпіли.

о. С.

З голосів чужої преси.

(Голос „Катовіцер Цайтунг“ — про українські справи.)

Силою політичних фактів мусять т. зв. меншини в Польщі як уже не лучитися зі собою, то бодай інтересуватися собою, хоч як серед відмінних територіяльних, а навіть правних, відносин вони в границях Річипосполитої проживають. Тому преса поодиноких меншин слідкуе за подіями по ріжних окраїнах Польщі та інформує своїх читачів про випадки.

У ч. 186. „Катовіцер Цайтунг“ з 15. серпня ц. р. обговорює передовиця, за криптонімом підписом Г. В., політичні події тижня, серед яких перше місце займають дві українські справи, а саме: приїзд англійських парляментаристів до Львова та вістка про „реорганізацію“ греко-католицької церкви у Східній Галичині.

„Варшавська преса“ — пише Г. В. — „зломила свою горду традицію; давніше не було для неї жадного українського питання, а були лише „гайдамаки“, на котрих треба пастука, якщо вони не хочуть бути послушні; але тепер стало

Після нападу
на почтовий віз під Бірчою.

Енунціяція адвоката, посла д-ра Волод. Загайкевича.

В дні 31. липня ц. р. під вечір напала на дорозі під селом Вільшанами грабіжницька банда, зложена з кількох осіб, на почтовий диліжанс, прямуючий з Перемишля до Бірчі, а конвойований ст. постеруновим п. д. Ґібчинським.

Напасники вбили кількома стрілами Ґібчинського, ранили візника та ограбивши диліжанс з ріжного рода товарів, а залишаючи гроші, яких не доглянули, сполошені гуркотом надїзджаючого авта, втекли у ліси, положені біля дороги.

Цілий цей напад пройшов як десятки інших нападів, які майже щоденно нотує преса з цілої Галичини, а то і з усіх сторін Польщі, як напр. напад на Горішнім Шлеську, напад під Варшавою і т. п. Отже органи безпеченства повинні були, як у цитованих випадках, вести і в бірчанській події доходження по лінії усіх можливостей. Та сталась річ дивна. Перемиська поліція збудувала собі відразу свою власну концепцію і по лінії тої концепції, залишаючи всі інші можливости, почала ділати. Тією концепцією, якої услужна та безкритична преса залюбки чіпилась і в цілій низці статтей розвела в усіх варіянтах, це концепція, що нападу довершила УВО. І розпочалася нагінка. На похороні бл. п. Ґібчинського підінспектор поліції Апчинський виголосив промову, в якій запевнював слухачів, що нападу довершила УВО, а переводячи паралелю між випадками саботажів у минулому році і нападом під Бірчою, твердив з погрозами, що напад під Бірчою це перший стріл, започатковуючий новий ряд актів саботажу.

Переведено масові арештування між українською академічною молоддю і українським старшим громадянством. Арештовано кільканацять студентів та селян із сіл, положених біля місця нападу, кількох селян із сіл, положених біля Перемишля, та врешті арештовано б. посла проф. Зубрицького і адміністратора „Українського Голосу" п. Зибликевича. Льокаль редакції „Українського Голосу" запечатано. У звязку з цими арештуваннями, від 2. серпня почавши до 15. серпня ц. р. включно, появлялись щоденно в ріжних часописах, від санаційних і вшехпольських починаючи до „лівих" включно, обємисті статті, в яких редактори й інформатори, будуючи, як запевняли на джерельних відомостях, проголошували „урбі ет орбі", що зловлено одного із напасників, що цей напасник назвав всіх інших, що зловлений напасник признався, що ділав з рамени УВО, що у зловлених студентів найдено компромітуючі папери, які вказували на їхній контакт з УВО. Що більше „ПАТ" (Польська Телеграфічна Агенція) видала навіть комунікат, який проголосила м. ін. „Ґазета Поранна" в числі з дня 8. серпня ц. р. У тім комунікаті ПАТ інформує, що поліційні органи в звязку з нападом під Бірчою впали на сліди широко розгалуженої української „вивротової" акції та арештували членів української боївки в Перемишлі.

Польська преса на всі заставки кричала: навіть „Нашпуд" у числі 182. з 12. VIII., засуґерований криком „Курєрків" і „Поранних" позволив собі на твердження що напад під Бірчою був ділом української тайної організації. Словом польська преса нацьковувала польську суспільність не тільки проти УВО, але залюбки кидалась і на цілу українську суспільність.

І небогато води поплило річкою Сяном, як уся польська преса змінила тон або замовкла.

Що сталося? Сталася річ, яка була до передбачення, а саме концепція, що нападу довершила УВО згл. УОН, завела на цілій лінії, збанкротувала. Виявилося, що всі „джерельні" інформації про устійнення участи тайної організації, якоюб вона не була, в нападі під Бірчою, були будовані на тенденційних здогадах. Стверджено, що поліція під проводом шефа слідчого відділу Олінкевича пішла — зрештою не перший раз — на хибні шляхи. Стверджено безвинність усіх арештованих. Усі арештовані студенти і селяни за винятком одного селянина, який до нічого не признався і нічого йому не доказано, вийшли на волю. Звільнено теж цілий персонал редакції „Українського Голосу" з б. послом Зубрицьким на чолі. Словом розчарування на цілій лінії. З добре поінформованих джерел запевнюють, що напасники зпід Бірчі, які імовірно рекрутуються із звичайних бандитів, завдячують удачу своєї втечі головно концепції про УВО, яка спрямувала власти безпеченства на хибну дорогу і спричинила занедбання належитих доходжень.

Та річ у тому, що завдяки наклепам польської преси ошкальовано всіх нас, а десятки нашої молоді і селянства передержувано невинно ряд днів у поліційних арештах.

Ціла поведінка польської преси, зокрема обставина, що польська преса, не вижидавши вислідів поліційних доходжень, поробила з невинних громадян бандитів і *що як з бандитами з ними обходилась*, та що в звязку з цим мокрим рядном накинулась на все, що українське, свідчить аж надто про жалюгідний етичний рівень тієї преси. Все те наводить теж і здогад, який врештою що підчеркуємо, покутує теж і серед самих тутешніх поляків, що все, що в справі нападу під Бірчою злобно і тенденційно подавано, — подавано в політичних цілях.

В яких саме, не трудно відгадати.

Перемишль, дня 21. серпня 1931.

Д-р Володимир Загайкевич,
адвокат і посол на сойм.

—o—

Відкриття нового болгарського парляменту.

Демонстрація комуністичних послів проти короля Бориса.

У четвер, 20. серпня ц. р. відбулося святочне відкриття надзвичайної сесії болгарського парляменту (собранія), що зібрався вперше по червневих виборах. Сесію відкрив король Борис святочною, престольною промовою, в якій теж підкреслив, що економічна скрута вдарила найбільше болюче хліборобів і тому їм слід прийти в першу чергу з допомогою. Як лише появився на салі король Борис, комуністичні посли, яких є аж 31 у теперішньому собранію, почали ґаласливу демонстрацію проти короля, вигукуючи: „Хай живе радянська республика" і „Геть з фашизмом". Цілий парлямент і публика, що зібралася на ґалєрії, уладили королеві з цієї нагоди гучну маніфестацію та своїми ентузіястичними окликами заглушили крики комуністичних послів. При цій нагоді слід зазначити, що урядова партія має 151 послів, а сороката опозиція, яка складається з ріжних політичних партій і ґруп, від демократів і лібералів починаючи, начислює ледви 138 послів. До того мандати комуністичних послів висять на волоску, бо не виключена річ, що собраніє відбере цим послам мандати за їх протидержавну акцію.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 25. СЕРПНЯ 1931.

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ.

З ПРОБЛЄМ ЛІТЕРАТУРИ.

Ідея „праці" Бжозовського.

Інтуіція, яку Берґсон зясовує при помочі порівнань із іншими формами пізнання не каже нічого про форму, в якій мусить або може вона проявитися. Саме тому, що інтуіція мусить бути наскрізь конкретна, вона мусить бути щойно виявлена, щоби можна казати про її зміст.

Польський фільософ Бжозовський спробував дати конкретнішу форму творчого критерія. Нема сумніву, що якби видана ним 21 літ тому книжка „Ідеї" була відома чужинним фільософам, то вона стала би давно предметом ширшої дискусії. Бжозовський єднає Маркса із Берґсоном, маючи за собою критику праґматизму й три предивні в своїй будівлі світогляди, що заважили найбільше на його поглядах: Віка, Нюмена та Сореля.

Інтелєктуальне й духове зусилля, яке Берґсон називає інтуіцією, Бзожовський заступає поняттям „праці". Праця — зусилля спрямоване нами свідомо на те, щоби час, який проминає змінною хвилею, перетворити в щось тривкіше, у таку підставу, на якій можна би спертися в дальшій... праці. Бжозовський з повною свідомістю підкреслює те, що без огляду на скількість дуже ріжноманітних понять, якими він силкується передати свою ідею праці, всі вони остаточно вертаються до неї самої, бо від неї вийшли. Не інакше було з „інтуіцією" Берґсона, „ділом" Джеймса або „ідеєю" Геґля. А проте це заворожене коло розсівається, коли зусилля, яке веде нас від понять, стає актом індивідуальної волі.

Ідею Берґсона про живий час, що все змінює використав Бжозовський для наскрізь ориґінального підходу до проблеми вартости. Час, яким живемо і що є найглибшою стихією, в якій творимо, став би калейдоскопом рівновартних вражінь, якщо ми не мали би впливу зміняти його в точно означений спосіб. Те, що називаємо „даними і „фактами" є одним із моментів цієї мінливої черги; коли виходимо від одного із таких моментів, тоді навіть при помочі якнайбільшої суми моментів уже відомих, минулих, ми не всилі добути із них того нового, що є саме тому новим, що приносить зі собою елєменти невміщені в дотеперішніх. „Праця" наче нововідкритий фізичний первень, несхожий із ніякими досі відомими; це наче міст перекинений над прірвою дотеперішнього й завтрішнього, з тим, що ніхто крім будівничого не бачить берега облазу на другім боці, де має зачіпитися перший гарпун.

Такі образи не заступають дефініцій; але вся точна аналіза ідеї праці переведена Бжозовським не може дати більш як аналіза кожного поняття, яке приймає як передумову конкретне індивідуальне зусилля. Само поняття „трівання", запозичене від Берґсона, доступне для нас або завдяки безпосередньому індивідуальному досвідові або стає зовсім умовною схемою, складеною із усіх тих непорушних моментів математичного простору, який є повним запереченням „живого" часу.

В ідеї праці Бжозовського підкреслений сильно момент свідомости зусилля людини, яка хоче перетворити теперішність у майбутнє; другий не менше важливий момент це ідея „свободи", так само надихана соціяльними ідеями. Від чисто абстрактної аналізи поняття часу, завдань науки та ролі льоґіки Бжозовський переходить до висновку, що єдиною цариною здійснюваних усіх абстрактних ідей є конкретне середовище якоїсь суспільности; саме в цьому середовищі кожна ідея дістає невідхильно означену форму. А що найвищим ідеалом людини є зробити із життя свідоме свобідне діло, то й найвищою мірою всіх діл може бути тільки ідея саме такого життя, бо воно родить їх, піддержує і надає їм зміст.

Супроти такої міри вартости можна пригадати всі ті самі закиди, які повторяють критики праґматизму: „як відріжнити справжню „працю" від чисто механічної? як перевести межу між ріжними ідеалами свободи, з яких кожний хоче творити життя на власну подобу, що заперечує свободу інших?" Сам Бжозовський (зваживши свій дуже молодий вік, коли зясовував ці ідеї) переходив різкі етапи еволюції від чистого марксизму до апотеози „льоґіки внутрішнього потвердження" Нюмена. Вони були в нього наслідком невтишної потреби поєднати два біґуни його думки, що розуміла ваґу впливів якогось реального суспільного середовища і ваґу чисто індивідуального зусилля, яке мусить знятися понад усі зовнішні впливи, коли стає свобідним у значінні творчого акту.

Коли дійдемо до останнього щабля аналізи такого зусилля званого „працею", бачимо, що свідомість одиниці полишається сама зі собою коли шукає доказів своєї вартости. Наш духовий світ може стати чимсь трівким, неособистим тільки тоді, коли можемо виявити його назовні. Наші наскрізь особисті переживання стають підставою нашого дальшого духового розвитку, коли час не стирає їх, коли вони стають від нього незалежні, коли ми перетворили їх в якусь таку форму, що може стати засновком нових форм. Та така основа цінування нашої праці й чужої не містить у собі (і не може містити) міри інших вартостей, від яких сама вона чимало залежить: нпр. міри розвитку, або глибини та тривкости переживання.

Маємо перед собою твір; коли хочемо ствердити, чи його автор дав у ньому доказ „праці", мусимо прирівняти його з попередніми творами, а може й з творами інших авторів, що вийшли за той час. Поняття „праці" стає тут тотожне з поняттям „розвитку", дарма, що воно хоче ще й випередити питання про осягнений уже момент розвитку і каже про підстави для дальших його можливостей. Досить пригадати всі ті твори, що не мають у собі ніяких ознак свідомого зусилля, майже ніяких ідей спрямованих на самодосконалення, ще й ті, що родилися в дуже неясних для нас умовинах, щоби залишитися безрадним із мірою „вартости". Хто зна, чи сонети Шекспіра не були для нього ще більшою забавкою, як його песи? — відомо, що „Робінсона Крузо" писав оґірчений,

інакше. Тому, що власне на домагання тих гайдамаків не знала ця преса іншої відповіди, як цю — пястуком, а мало це фатальні наслідки. „Пацифікація" Сх. Галичини достарчила англійському парляментови матеріялу до справді панциром окритих запитів, а англійській суспільности підставу до острого протесту. Тепер стала Східна Галичина метою подорожей гуманних політиків, що їх вістка про довершені події прикликала у цей край. Нема тут в суті річи нічого нового, що мужі суспільного-публичного життя виїздять кудись у чужину, щоби подивитися, оскільки правди є у тих покликах за ратунком від народів, що чуються гнобленими. Але тоді їдуть вони може до Абіссинії, або середущої Африки, де мають бути невільники, або до передної (західної) Азії, де національні меншини кріваво гнобиться. Цього року вибралися посли англійського парляменту також у дорогу і прибули до нас. Такі подорожі ще не часто були потрібні в Европі і через це викликують вони здивування.

„У нас викликують вони навіть лють, яка є так злюща, що виглядає, якби бажалося післати утяжливих гостей чортови в зуби.

„Але з гордою традицією усе нових заяв, що в Польщі нема взагалі жадної української проблеми, таки варшавська преса зірвала. Журналістичні окличники урядового табору вдаряють в очевидні лагідні тони і хоч і тепер лають, то лають англійців, але лишають українців. Вони (українці) своїми скаргами урядови досить пошкодили. Ось Женева перед дверми, отже, значить, має бути мирно...

„Наші читачі знають про розвій змагань до вирівнання, котрі торкалися випущення українських провідників із тюрми, іменовання нового воєводи та навязання звязків цього представника варшавського уряду в Східній Галичині з митрополитом Шептицьким, котрі до жадного конкретного висліду не допровадили. Українське питання все таки у нас ще є".

Так отже бачимо, що німецько-шлеський публіцист вірно оцінює ситуацію, але до останніх рядків мусимо зробити замітку. Видко, що п. Г. В. черпає свої інформації з польської преси і тому видається йому, неначеб правдою було, що між українським громадянством і польським урядом ведуться якісь переговори в ціли наладнання якогось способу співжиття, що польський уряд з огляду на українців відкликав львівського воєводу майора Наконечнікова — нібито роблючи їм тим уступку, чи сатисфакцію, що новоіменований воєвода навязав зносини з митр. А. Шептицьким, підчас коли була це звичайна куртуазійна візита та ревізита і т. п. Бо хто читає лише польську пресу, може набрати такого враження. Тому то „Катовіцер Цайтунг" повинна би також і з української преси черпати інформації.

Як ще більше своєрідно виглядає інтерпретація п. Г. В. — в цій-же статті — вістки поданої за АТЕ і польською пресою, свідчить такий уступ:

„В останніх днях заскочило Польщу потягнення з тої сторони, звідки напевно не сподівалися жадних труднощів (розуміється в „меншостевій" справі в Польщі — прим. Ред.). Варшавська преса подає вістку, що Ватикан хоче греко-католицьку церкву східно-галицької провінції реорганізувати і піддати її під вплив русофільських єпископів. Це її (цю пресу) занепокоїло до найглибшого. Ватикан має мати у пляні підприняти якусь сильну акцію в Росії і хоче тому створити на українських областях, що є поза російськими границями, для себе точку опертя. У цім задуманім духовнім перетягненні української меншости до російськости добачує польська політика звернений проти себе і проти своїх інтересів удар і сподіється протесту проти цього зі сторони впливового серед свого громадянства українського духовенства.

„Але це ще питання, чи митрополит Шептицький спротивиться цим ватиканським стремлінням, бо акція папи римського має мати власне за ціль — скріпити вплив церкви на теренах Росії, і якщо він як точку опертя до цієї акції вибирає якраз провінцію Східньої Галичини, то він вказує чейже сам українцям **ролю духового проводу**.

„Але незалежно від висліду папських потягнень ця принагідна обставина має для себе **принципову (засадничу) сторінку**, котру Польща мусить особливо взяти на увагу: Світова могучість (якою є Ватикан), хоче послуговуватися чинною допомогою української меншини, що живе в Польщі, бо вона переконалася, що цей нарід схиляється на Схід, що він зі споглядаючим на захід польським державним народом не має нічого спільного, що **поляки й українці живуть в однім краю, а всеж з двох світах.** У Римі прийшли до цього зрозуміння, а це означає — заперечення польської політики релігійної й національної асиміляції у Східній Галичині".

Натомість, як уже знаємо, львівська польська преса подала цю вістку у зовсім іншій інтерпретації, а саме, що це є позбавлення самостійности греко-католицької церкви нашої провінції, а тим самим заперечення самостійности українського нац. руху у релігійній ділянці.

На діліж усі інформації АТЕ про справи греко-католицької церкви були звичайною качкою. Словом АТЕ хтось надув, або пустила вона в світ такі вісти як пробний бальон, на чім, очевидно, комусь з неукраїнських і не греко-католицьких кол дуже залежало.

З фабрики молодих емеритів.

Бачимо, як тепер розпорошують систематично наше середньошкільне вчительство. Під покришкою ощадностей пенсіонується наших старших середньошкільних учителів, хоч вони здоровісінькі і далеко їм до повного вислужения літ, так, що наш стан маліє. А яким чином можуть нині дістатися до державної середньої школи молоді українські учительські сили, коли і в приватних наших школах не можуть вони дістати права навчання?

Але яким способом усувають наші старші сили, себто дійсних учителів із посад? Дуже просто: дістають приказ від своєї влади ставитися перед воєвідську лікарську комісію і по всьому.

До таких міст, на які опадають все якісь благодаті, належить у першій мірі Станиславів. Попереднього року зачинили нашу школу ім. М. Шашкевича і не дали права навчання рідним нашим учительським силам (народнім і середньошкільним) цього року розвязали українську школу вправ при державній гімназії, а 6 (шість) старших етатових учителів середніх шкіл завізвали перед лікарську комісію. Таким чином стане шість українських середньошкільних сил менше, а шість здорових емеритів більше, з охотою і силою до праці, а без змоги по людськи жити, бо емеритура не повна, всі додатки на жінку і діти відібрані, а діти треба посилати до якихось шкіл.

—o—

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 25. СЕРПНЯ 1931.

Д-Р В. МАКОВСЬКИЙ. 3)

Моє лікування.

Погруддя Міцкевича. — Мови й асиміляція. — Ріжноманітна гардероба. — Фінансієра і біднота. — До лікаря.

Парк і стежки утримані чисто. Дещо більша в ньому площа проти джерела „Зосі", носить назву як і сам парк — Міцкевича. На середині погруддя; найвищу нагороду можна обіцяти, тому хто не відчитуючи напису на цоколі — вгадав би, що це має бути погруддя Міцкевича.

На мою заввагу, що таку машкару годилось би зняти, а покласти погруддя Міцкевича, мені сказали, що це погруддя — „історичне", бо воно було вдатне, але в 1918 році його „спотворили" українці. Було би сумно, якби так дійсно було. Але я його уважно оглянув із усіх боків, одначе найменшого сліду не найшов. І кажу до мого інформатора: „А я вам кажу, якщо українці в 1918 р. це погруддя дійсно скинули, то через пошану для поета. бо тільки жаліти можна, що погруддя не розторощилось тоді на кусні. Чейже обличча Міцкевича у типовій його формі зовсім інакше"!

Зовнішній характер Трускавця-живця, не скажу, щоби тепер основно змінився, а радше закріпився. На закладових будівлях цей самий стяг, що до війни; дарма, що він ще тоді не був „паньствови".

Не інакше з мовою. Рідко де зачуєте українську; часом німецьку, або російську, дуже рідко — французьку, або іншу сторонську. Позатим загально чутн лиш дві мови: одну, якою говорять поляки-християни, другу — якою говорять поляки-нехристияни. Ці дві мови, аби їх як асимілював. ніколи не засимілюються. Як і ті, що ними послуговуються.

Зате слідна асиміляція „офіційна". Такий місцевий „інформатор" в однострої, — чую, — балакає з візником, що розвозить лід — по українськи. Підступаю: „Скажіть мені, добрий пане, куди до аптики? „Гаптика пошен пана без ґурен. за косьцьолем".

„Дякую вам".

І він далі перервану балачку веде по українськи.

Скріпився також зовнішній характер живця, так сказатиб — його репрезентативний характер, сезоновий щодо вигляду та виступу цієї частини публики, яка творить більшину клієнтелі. Чисельно вона тепер ні в меншій ні в більшій пропорціональній силі, що перед війною. Одначе зовнішній її вигляд і виступ не був давно такий чепірнатий, що тепер. Ця частина публики — дуже ріжнобарвна і ріжношерстна. Хіба в якому музеї можна би разом надибати такі зразкові, просто ненаглядні типи обох полів цього меткого народця, що тут ранком при воді, а зполудня на музиці.

Від старосвітських шовкових, перлами перенизаних перук, до наймодніше ондульованих жіночих упліток. від широких, оксамитними підчинками обведених лискучих спідниць і мережаних турецьких шалів і багдадських хуст поверх туго під бородою пошпилюваних блюз — аж до повівніших від павутиння, прозорніших від води, що не закривають ні плечей, ні грудей, ні ніг, ні надер, від довжезних шовкових халатів і звисних талесів — аж до розпанаханих на гидких косматих грудях тонесеньких сорочок з закоченими до ліктів рукавами, від довгих білих або сірих панчіх, в яких з повагом прохожуються строгі послідовники приписів талмуду — аж до дослівно по самі бедра обнажених жіночих ніг, від старозразкових полинялих ярмулок із крученими мичками — аж до вичепурених і вилизаних або голомозих франтів, — всі фази, всі метаморфози, всі найсміліші й чудернацькі вибрики ноші та моди. тут побачите. Це свідчить у них про сміліше підкреслення своєї окремішности. А голосний чмир і гам їх сміху і гомінких розмов свідчить про самопевність і сміливість виступу.

Нам би від них вчитися.

Беручи якісно, публики „першої кляси" тут загалом нема. (Поза купальнями І. кляси і безпечества, іншої „першої кляси" тут нема ніякої).

Правдива грошевита фінансерія? Її тут даремне шукати. Для неї нема кордонів: вона в „бадах". Хіба виїмково якісь там бориславські нафтові Крези зі своїми закордонними спільниками, ласі вражінь і ними пересичені жерці Молоха зі своїми маніжними дамами повернуть тут інколи на „забаву..." Часом яка заблукана прогулька, мандрівні артисти, співаки, музики, тощо. Позатим мале купецтво, міщанство та урядництво. І біднота, що тягнеться з останнього гроша і їде сюди полокати свої схорілі та зваплілі артерії, нирки та серця. Цю останню клясу ви відмітите на кожнім кроці і серед найбільшої сутолоки, так вона різко відбиває від цієї середущої кляси навідувачів, які сюди їдуть виполіскувати гріхи давні, а — надбати нові, „от нихже первий..."

Як Вам, Пані, відомо, я приїхав сюди лікувати серце. Лікарі сказали, що для мене останній час їхати до Трускавця, якщо хочу його ще побачити. Привіз я від нього якесь таємне письмо від другого лікаря, бо чи „крук крукові вибере око"?

Перед лікарем ще пішов я до ваги, бо в мене за „сильна" вага.

Про це я тямив, як про речинець фасії доходового податку.

Як мені хотілося до нього йти, до того лікаря! Як псові до божого храму. Серце передчувало лихо; бо що може такий лікар у Трускавці сказати доброго? Та ще й за добрі гроші! Кілька разів перейшов я спровола туди і назад попід навісну віллю, де він ординує, та не мав відваги натиснути дзвінок.

Пробую, двері зачинені; в мені віджила надія. Але вийшла якась навіть сподобна панянка.

„Ви до лікаря?"

„Так".

„Його нині не буде, виїхав на консіліюм. Вернеться щойно вечір. Потрудіться завтра, я вас запишу, добре? На яку годину?"

Вона лепетала, а я радів — мало її не вицілував. Нема! Доба! Ціла доба життя ще передімною!

Приятнішим, гарнішим видався мені весь Трускавець, коли я вертався на обід.

(Продовження буде)

З судової салі.

Кара за співання українського гимну.

В окружному суді в Тернополі відбулася дня 21. червня ц. р. карно-адміністраційна розправа до ч. спр. II, кад. 386/31 проти о. Івана Іванчука, грималівського декана і пароха в Товстім, пов. Скалат, за те, що на „Святі Матері", уряджені українською шкільною дітворою, його заходами в читальні „Просвіти" в Товстім дня 24. травня 1931 р. дітвора і публика відспівали на закінчення національний гимн „Ще не вмерла Україна". Про цей „злочин" доніс постерунок поліції в Товстім до староства в Скалаті і останнє по переслуханні о. Іванчука засудило його за це дня 15. червня ц. р. за переступство з § 9. розпорядку австрійського міністерства внутр. справ з 13. червня 1850 В. З. Д. ч. 454 на кару 50 зол. зглядно на десять днів арешту до ч. К 650/31.

Від повищого засуду о. декан Іван Іванчук зголосив через адв. посла д-ра Степана Барана відклик до окружного суду в Тернополі, внаслідок чого відбулася згадана вище розправа, котрій проводив окр. суддя Мешковський, обвинувачував віцепрокуратор Смульський, а обвинуваченого боронив пос. д-р Ст. Баран.

Карно-адміністраційний засуд о. Іванчука за співання національного гимну опирається властиво на обіжнику воєвідського уряду в Тернополі до підчинених старостів, котрі від себе видали відповідні інструкції до постерунків поліції, щоби слідили, хто співає український національний гимн і доносили про це негайно до староства та робили проти нього формальне карне донесення до прокуратури в ціли потягнення його до карно-судової відповідальности за злочин заворушення публичного спокою з § 65. австр. карн. зак., що належить до осуду трибуналу суду присяглих і за що на осн. § 65. к. з. є кара від одного до пяти літ тяжкої вязниці. Цей одинокий свого роду розпорядок виділу публичного безпеченства тернопільського воєвідського уряду опирається знову на вирокові суду окружного як пресового в Тернополі з 29. грудня 1930 до ч. Пр. 10/30/4, котрим затверджено конфіскату брошури, виданої у Відні в 1918 р. під заголовком „Співаник Українських Січових Стрільців", яку зарядило староство повітове в Тернополі ореченням з дня 13. грудня 1930 до ч. 7461/30 за протидержавний текст осьми пісень, між ними „Ще не вмерла Україна" і „Не пора". Про цю справу була в „Ділі" ч. 126 з 10. червня 1931. передовиця посла д-ра Степана Барана п. з. „Конфіската й заборона українського національного гимну", де подано також як документи часу повний текст всіх відносних оречень староства, прокуратури і окружного суду в Тернополі та відповідної інструкції на їх основі і на основі окремого розпорядку воєвідського уряду, виданого староством в Чорткові 20. травня ц. р. до ч. спр. 246/ЦФ., яке зрештою видали всі староства на терені тернопільського воєвідства з окремим зазначенням, що не вільно ніде і нікому співати „Ще не вмерла Україна". У відповідь на повищу статтю посла д-ра Ст. Барана появився кілька днів пізніше офіціяльний комунікат Пат-а з виясненням, що згадана в повищій статті д-ра Барана конфіската українського національного гимну відноситься тільки до його неісторичного тексту і що самого гимну в його історичному тексті не сконфісковано. Про це знова була в „Ділі" окрема передовиця п. з. „Пат і український нац. гимн", де виказано необхідність урядового вияснення справи („Діло" ч. 138. з 24. червня 1931), котре однак і досі не появилося.

Постерунок поліції в Товстім у свому донесенні до староства проти о. Івана Іванчука покликується на те, що о. Іванчук, як голова читальні „Просвіти" в Товстім, одержав зі староства в Скалаті дозвіл з 23. травня ц. р. до ч. 6/307/31 на уряджения „Свята Матері" і що надужив цього дозволу в протидержавних цілях через відспівання першої строфи протидержавної пісні „Ще не вмерла Україна", котрої дослівний текст є наведений в поліційному донесенні. Є це звичайний текст, що його співають всюди і який відспівало понад 10.000 учасників просвітянського свята в Тернополі в присутності представників влади в Тернополі дня 7. червня ц. р. і на кооперативному святі в Скалаті дня 5. липня ц. р. і за який нікого не потягнено до відповідальности. У згаданому донесенні, котре зредагував командант поліції в Товстім пшодовнік Потирала на основі реляції постерункового Карпінського, наведено також, що о. Іванчук в часі співання на закінчення свята українського національного гимну став „на бачносць", а опісля критикував поведення кількох присутніх на святі поляків (були там місцевий управитель школи і місцевий польський парох), що в часі співання сиділи і не хотіли встати „на бачносць". На кінець подано в донесенні, що о. Іванчук заявив, що сам не учив співати дітвору українського нац. гимну, але не хотів подати особи того, хто учив.

Староство в Скалаті не вдоволилося карно-адміністраційною карою, але приказало письменно постерункові поліції в Товстім виготовити проти о. Івана Іванчука формальне карне донесення до прокуратури в Тернополі за злочин заворушення публичного спокою з § 65. к. з. за те, що на „Святі Матері" в Товстім 24. травня ц. р., як уряджуючий це свято голова читальні „Просвіти", дозволив на відспівання українського національного гимну. Вслід за тим письменним приказом пшодовнік Потирала зробив обширне донесення дня 18. червня 1931 ч. 1179/31 до окружного прокуратора в Тернополі проти о. Івана Іванчука за злочин з § 65. к. з., караний — як вище сказано — карою тяжкої вязниці від року до пяти. Це обширне донесення увійшло до прокуратури при окружнім суді в Тернополі дня 23. червня 1931 до ч. спр. Дс 1471/31, але прокуратор Музика постановою з 29. червня ц. р. не знайшов підстави до потягнення о. Іванчука за злочин з § 65. к. з. за відспівання українського нац. гимну і донесення відступив до староства в Скалаті в ціли евентуального потягнення о. Іванчука за переступство з § 11. ціс. патенту з 20. квітня 1854 В. З. Д. ч. 96 (т. зв. прігельпатенту). Тому, що староство о. Іванчука наведеним в горі карно-адміністраційним ореченням вже покарало, донесення до прокуратури остало без реального успіху.

На розправі в окружнім суді в Тернополі 21. серпня ц. р. оборонець обвинуваченого о. Іванчука пос. д-р Баран, покликуючися на наведений в донесенні текст першої строфки українського національного гимну, підніс, що після урядового комунікату, оголошеного в Пат-і, цей текст не є заказаний і його можна співати, супроти чого вніс на ухилення карно-адміністраційного засуду і на повне уневинненя обвинуваченого.

Суд за згодою прокуратора рішив розправу відрочити і віднестися до виділу публичного безпеченства тернопільського воєвідського уряду про видання письменної опінії зглядно про урядове повідомлення суду, чи текст першої строфи українського національного гимну наведений в поліційному донесенні є сконфіскований, чи можна його співати. Коли прийде до суду жадане вище оречення, суд визначить нову розправу і проголосить свій присуд.

знесилений старець, що втратив усі свої сили на десятки інших творів і не мав уже ніяких ідеалів; — як рівняти мірою праці „Казки" Андерсена супроти страшних його зусиль, щоби стати комедієписцем? Чи Гоголь не вложив найменше праці в „Ревізора" і чи не мучився над „Мертвими душами"? А скільки літературних перел повстало завдяки звичайним безжурним лінощам, марнотратним хвилинам зайдиголов, обходисвітів і блудних синів, що ніколи не каялися?

Критик може, коли вже має перед собою твір, віднайти в ньому такі прикмети, що дають йому право розяснити, як саме наслідком таких-то переживань автор зужив свій час в означенім напрямі, який довів його до таких-то духових здобутків; у сфері внутрішнього життя все може стати зусиллям себто „працею". А проте чим стає такий широкий діяпазон вартости супроти звичайного факту, що є поети, які пливуть за хвилинами, мов листки по воді, слухають змінних подувів, змішуються з прибережнім намулом і ніколи не питають про мету своєї мандрівки та про зміст того, що бачуть у плесі ріки або озера? Вони не менші від тих, що свої враження підсилюють свідомим зусиллям, — навпаки: часто багато більші.

З усім тим вплив твору ніколи не можна звести до таких простих взаємин як відношення свідомого зусилля до його наслідків, навіть коли діло йде про такі неясні наслідки, як розвиток духового життя одиниці. Врешті решт: вартість твору це його вплив на ріжні одиниці та на якийсь загал. Дарма, що цей вплив може бути одночасний, він буває звичайно зовсім ріжної якости себто ріжної вартости. Ідеал Бжозовського: свідомо творити життя не вийде імовірно ніколи поза межі ідеалу вибраних одиниць. Вартість літературного твору притаєна в дуже своєрідних переливах між ідеалами одиниць і смаком загалу.

Бжозовський був звеличником усіх абсолютів і тому його критерій творчости має космічну закраску, дарма, що виходить від домагання конкретної думки та конкретного діла

НОВИНКИ

— З львівської хроніки. Розалія Мосьціцкер зі Замарстинова вдусила дитину у сні через необережність. — На вул. Білінських Сусь пробив тричі ножем Францішка Мосціцького з заздрости за свою любку. — На площі Сольських почастували себе ножами Володислав Вовчук і Володислав Хриняк, а тепер відпочивають у лічниці. — З мешкання Марії Хшановської (Ринок 18.) вкрали книжечку М. К. О. на пять долярів. — Поточному Антонові вкрадено на будові (вул. Кентшинського) блюзу з 670 зол. — З мешкання Ядвіґи Ожеховської вкрали вбрання вартости 1000 зол.

— З краєвої хроніки. 21. ц. м. над Любліном пройшла нагальна буря. Передмістя Любліна Дахівка було залите водою. — Цього самого дня лютував буревій над Перемишлем і околицею, позривав дахи з домів і повиривав дерева. — З вагону товарового поїзду на шляху Перемишль—Львів вкрали злодії дві паки матерії вартости кількох тисяч золотих. — В Станиславові повісився львівський лікар д-р Кляр. — В селі Радошиці, біля Сянока, тесть Олекса Платко і його жінка Настя вбили свою синову Марію і повісили, щоби надати справі вигляд самовбивства. — Ізза підмитого водою, в часі бурі, залізничого шляху в дні 21. VIII. ц. р. поспішний потяг з Варшави до Львова простояв дві години під Мостичем. — 20. ц. м. згоріли при залізничому шляху Станиславів—Ямниця сніжні ослони біля 350 штук. Огонь повстав з іскри паровозу. — Біля Сокаля знайдено трупа плютонового Ферд. Зимного, який поповнив самогубство, попередивши про те свойого батька, до якого приїхав у відвідини.

— Пожежа на фільварку. На фільварку в Олешкові (Снятинщина) згоріла стайня, шопа, шпихлірі, 200 сотн. збіжа, стирта гороху, конюшини й ін. Шкоди є на 22.000 зол.

— Підвишка оплат у вищих школах. Проурядова преса заповіла була, що шкільні оплати будуть підвищені на 100 проц. Тимчасом зачувати, що оплати будуть підвищені на 200—300 проц. І так напр. у техніці оплата виноситиме 600 зол. річно, а для нововступаючих 1000 зол.

— Редукція жінок. Комісія боротьби з безробіттям порішила зменшити безробіття — шляхом редукцій малолітних і жінок. Місця опорожнені таким чином — одержать безробітні батьки родин.

— Реколекції для духовенства. Просять нас оголосити, що Т-во оо. Катехитів у Львові уладжує реколекції для духовенства деканатів скільського, тухлянського і любинецького в днях від 1.—4. вересня у Гребенові, в священичій санаторії „Зелемінь". Реколекції подаватиме редемпторист о. Схрейверс. Удержання виноситиме 14 зол. від особи. Треба привезти з собою подушку і накривало. Реколекції починаються в понеділок 31. серпня ц. р. вечором, а кінчаються у пятницю, 5. вересня ц. р. рано св. Причастієм. — Поїзд зі Стрия приїзджає до Гребенова в год. 6.55 вечором (прогульковий). Зголошення проситься присилати на руки о. Смачила в Гребенові, найдалі до 28. серпня ц. р.
о. Михайло Мосора.

— Українці в Америці. При кінці червня ц. р. заснувалося в Зед. Державах Ам. нове українське т-во: „Обєднання Державної Відновн України" (ОДВУ). До товариства можуть належати українці без ріжниці політичних поглядів, одначе мусять бути беззастережно прихильниками незалежности України. Гарна мета сприяє розвиткові т-ва, яке вспіло вже розкинути свої філії по всіх країнах Америки.

— Карти до гри і безбожництво. Безбожники на Радянщині випустили карти до гри, яких мета висмівати релігію. Кири висмівають — католицизм, трефи — православіє, каро — юдаїзм, піки — буддаїзм. Характеристичне, що поминули мовчанкою магометанізм і евангелизм. Кировий ас представляє на одній половині католицьку церкву такими симвоалми: шибениця, гармата, кий, череп і епископська мітра. Це минуле світу, друга половина малює майбутнє символами: земська куля, рисункові прибори і хемічні ретorти.

Додаткова карта т. зв. „джок“ представляє самого Бога в постатті грубого капіталіста в циліндрі, який понад хмар кермує при помочі шнурочків лялькамн католицького і православного священика, рабіна і факіра.

— **Нелюдяні родичі.** Під Варшавою викрила поліція, що родичі візнять свойого хорого сина. Зробили ревізію на подвірі Курків і в стайні на палях найшли скриню 2 м. довжини, пів м. ширини і висоти, а в ній 42-літного Петра Курка. Через 18 літ вязнили його в тій скрині нелюдяні родичі, які жаліли грошей на лічення умово-хорого.

— **Овочі і здоровля.** Один з кращих німецьких лікарів оголосив дані про вплив овочів на здоровля людини. Яблуко є дуже поживне. Сливка підкріплює, але не можна пити після сливок, бо це може спричинити жолудкові болі. Брескині, помаранчі і цитрини мають велику відживчу силу, а вишні і черешні дещо значно меншу. Виноград є найбільше корисний для здоровля: лічить шлунок, утробу, селезінку, має силу поборювати меланхолію і гіпохондрію, змішноє серце і додає життєвої енергії.

— **Хід повстання на Кубі.** Повстанці почали боротьбу окремими загонами. 20. серпня ц. р. хотіли спалити дім сенатора Фернандоса. В місцевостях Матанзас, Лімонар, Ціен Фуегос, Маданіллью, Баямо прийшло до боротьби з повстанцями. — Приписи пресової цензури дещо змінені, два дневники хвилево припинені.

— **Припинення часопису гітлерівців.** Берлінська поліція припинила на один тиждень орган гітлерівців „Ангріф“ за те, що помістив обвинувачення на райхсбайнівців у залізничому виладкові під Ютеборгом. Рівночасно на три тижні зачинила комуністичний орган „Тірінгер Фолькcблятт“ за образу німецького судівництва.

—**Вальдемарас очікує присуду.** Вальдемарас заявив представникові преси, що жде на присуд. Коли його звільнять, виїде за кордон.

— **Відкликані маневри райхсвери.** Назначені на час від 29. серпня до 5. вересня ц. р. маневри райхсвери в околиці Межиріч-Дроссен-Реппен-Штенберг відкликані з огляду на фінансову ситуацію.

— **Затверджений статут росіян.** „За Свободу“ ч. 221, з дня 22. серпня ц. р. повідомляє, що затверджено статут російського т-ва „Союз Русских Меншевених Організацій в Польщі“. Польська назва цього т-ва: „Звйонзек Росийскіх (Рускіх!) організацї мнейшосьцьових в Польсце“. Цей статут ухвалив „Перший Всепольский Зїзд Русских“ в днях 28.—29. липня ц. р.

— **Большовицькі маневри.** На 15. вересня ц. р. визначено маневри большовицької фльоти на Балтійському Морі, в яких братиме участь Ворошилов і інші представники уряду.

— **Присуди смерти на хорватів.** Пишуть із Загребу, що там виконали присуд смерти на селянині Росічові, за те, що мин. року застрілив бурмістра одного містечка з політичних причин.

— **Арештування фальшівника.** В Жорах, біля Катовиць, арештували торговця збіжем Ягельського за пущення в обіг фальшивих векслів на суму 100.000 зол.

— **Велика дефравдація.** В торунській Касі Хорих відкрито надужиття на загальну суму 100.000 зол. Арештували: Рачинського, Сялковського (50.000 зол.), Мосінського (18.000 зол). Берґера (12.000 зол.) і Гориза, службовиків тієї Каси Хорих. Директора Ґордона звільнили з посади.

ОСТАННІ ВІСТИ

ЗА ЗМІНУ МЕНШИНЕВОЇ ПРОЦЕДУРИ.

„Менчестер Гардіен“ оголосив письмо ґрупи послів усіх трьох партій до мін. Гендерсона, в якому стверджують, що охорона меншин збанкротувала, невдоволення меншин загальне. Треба змінити меншиневу процедуру. Підписані взивають Гендерсона, щоби зголосив на зборах Ліги внесення в тій справі, або щоби створено спец. меншиневу комісію, або щоби покликали дорадний комітет, який виконував би свої функції під проводом Комітету Трьох. Члени Комітету Трьох дуже заняті та не можуть докладно розглядати петицій. Завдання це міг би виконувати дорадний комітет, здаючи звіт Комітетові Трьох. Письмо підписали посли: Мельон і Тейлор із Лейбурпарті, Джонс і Мандер з ліберальної партії, пос. Казалет з консервативної партії, та не-посли пьорд Ноель і Бакстер прихильники Лейбурпарті і Едв. Бойд прихильник лібералів.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Далекосяжна акція.

Англійські міністри, зайняті тепер направою фінансів Великої Британії, ані не припускають, який чекає їх удар. Страшний бо сильний, а небезпечний, бо несподіваний. Від цього удару можуть затрястися підвалини дряхлого Альбіону, якому вже й так не богато бракує. Все це — наслідки нерозважної меншостевої політики в Індіях і ще більш нерозважної поїздки Дейвіса і Барра до Галичини.

„Низка польських організацій задумує оголосити протест проти знущань у Індіях“.

Під таким заголовком читаємо в „Ілюстрованім Курєрі Цодзєннім“ з неділі 23. серпня 1931 р., в числі 232, дословно осьщо: „Варшава, 21. серпня. Оголошений вчора меморіял Ґандія, що є страшним актом обвинувачення англійської адміністрації та вичисляє нечувані методи, примінювані супроти індійців, **викликав у політичних і гуманітарних кругах Варшави**, — подібно, як всюди інде, — **величезне враження.** З нагоди меморіялу Ґандія звертають увагу на **нагальну піддержку англійськими радикалами українських сепаратистів і на брехливі відозви**, а навіть внесення петиції до Ліги Націй англійськими послами та „гуманітарними“ організаціями, які взивали цілий світ з приводу здогадних знущань над українцями у Східній Галичині („Малопольсце всходней — в оригіналі), **хоч навіть брехливі, пересадні і тенденційні описи пацифікаційних розпорядків супроти українців**, не обіймали навіть **у дрібній частині цих страхіть**, які описує меморіял Ґандія. Заборона черпання води з публичних керниць, передержування членів товариств у помешканнях, наповнених осами, підкурювання димом, домагання, щоби податники продавали свої дружини аби заплатити податки, передержування селян, повязаних шнурами, на спеці підзворотникового сонця — це факти, які цитує меморіял Ґандія. Тому теж вісти ці викликали у Варшаві **живий відгомін, тимбільше, що цілий цивілізований світ протестує проти метод соціялістичного англійського уряду.** Тому, як зачувати, низка організацій в Польщі задумує з нагоди цих фактів, беручи під увагу облудне становище англійських „гуманітаристів“, **прилучитися до загального світового протесту і звернутися з горячою просьбою до Мекдональда і Гендерсона, щоби зареаґували на жахливі обвинувачення Ґандія.** Польське громадянство **має повне право супроти безнастанних і постійних спроб втручування ріжних англійських парляментаристів до чисто внутрішніх відносин Польщі, звернути тимсамим людям увагу на те, що діється в їх власній імперії.** Томуто протестаційна акція повинна осягнути бажаний відгомін“.

Що протестаційна акція осягне відгомін — це певне, тільки чи бажаний — це не зовсім певне.

З одної сторони Ґанді, підбадьорений протестами польських організацій, може переборщити і рушить цілий індійський світ до бою. Повстання проти англійців може легко змінитися в повстання проти білих, перелитися з Індії до Китаю, з Китаю до Монґолії, потім на Сибір, з Сибіру в Европейську Росію, а звідтам... Аж страшно!

З другої сторони потрясена протестами Анґлія може завалитися, потягаючи за собою інші будівлі і прибудівки. Також дуже страшно!

„Ілюстровани Курер Цодзєнни“ повинен добре застановитися, заки зачне свою протестаційну акцію. Доля світа в його руках!

Галактіон Чіпка.

„ХВИЛЯ“ ПРО СТАТТЮ „ПОЛЬСЬКИЙ ДЕМАРШ У ЛЬОНДОНІ“.

Львівська „Хвиля“ з 24. серпня переповіла статтю з „Діла“ п. з. „Польський демарш у Льондоні“. Окремо подала „Хвиля“ власну телеґраму з Варшави, в якій її кореспондент твердить, що довідався з „міродатного джерела“, буцім то вістка, подана „Ділом“ у дописі з Льондону про демарш польської амбасади в звязку з приїздом англійських послів до Сх. Галичини — є неправдива. Дивно вражає ця вістка жидівської „Хвилі“, тимбільше, що вона одинока принесла це заперечення, а не приніс його ніодин польський часопис.

ДИРЕКЦІЮ ЗАЛІЗНИЦЬ У СТАНИСЛАВОВІ ЗЛІКВІДУЮТЬ.

Є чутки, що з ощадностевих причин зліквідують дирекцію залізниць у Станиславові. Всі її справи перейме дирекція залізниць у Львові.

ПЕРОНІВКИ ПОДОРОЖЮТЬ.

Мін-ство комунікації розглядає справу підвишки ціни перонівок із 20 сот. на 25.

ЗАЛІЗНИЧИЙ КАСІЄР У ГІРН. ДОМБРОВІ ЗОРГАНІЗУВАВ НАПАД.

У висліді слідства в справі нападу на залізничу касу в Домброві Гірничій 14. серпня ц. р., поліція арештувала касієра Беднарського, якого після нападу застали звязаного із закнебльованими устами. В пивниці дому, де живе Беднарський, найшли 10 тис. зол. у 50-золотових банкнотах. Беднарський признався на переслуханні, що йому від довшого часу недоставало 11 тис. зол. Він боявся ревізії, тому за намовою якогось Ольшевського згодився, щоби зорганізувати напад на касу. Згори уплянували, що напасники звяжуть його та заткають йому уста. День перед нападом Беднарський забрав із каси та сховав у пивниці свого дому 10 тис. зол., а напасники взяли 48 тис. зол. Вже перед тим поліція арештувала Ольшевського і підозрілого в нападі якогось Чоха. Поліція веде слідство, щоби зловити дальших спільників нападу та щоби відібрати 48 тис. зол.

АРЕШТОВАНИЙ ЗАЛ. КАСІЄР НА ВОЛІ.

Арештованого під закидом співучасти в крадежі 92.000 зол. із залізничої каси у Львові касієра Йосифа Косиндюка випустили на волю.

БОЛДУІН НАСЛІДНИКОМ МЕКДОНАЛЬДА?

Засідання англ. кабінетної ради відбувалося 20. серпня. Король вертається із Бельморел (у Шотляндії), хоч щойно поїхав там. Часописи здогадуються, що Мекдональдові не вдалося полагодити справи кризи і він зречеться влади в користь коаліційного консервативно-ліберального уряду під проводом Болдуіна.

Комунікат із засідання ради міністрів каже, що кабінет опрацював плян, на основі якого вдасться побороти всякі труднощі.

Із міродатних кол повідомляють, що вістка про пляновану димісію Мекдональда мало правдоподібна. Уряд рішений скликати парлямент, якому зясував би пляни. Сподіються піддержки лібералів.

УРЯД КАРОЛІЯ.

Новий мадярський уряд утворений. Головою уряду й тимч. міністром фінансів є гр. Юл. Каролі, внутрішні справи Керстеш-Фішер, віросповідання й освіти Ернест, закордонні справи Валько. Уряд предложить свій плян у понеділок на конференції партії Єдности.

КАНЦ. БРІНІНҐ НЕ ПОЇДЕ У ЖЕНЕВУ.

„Германія“ заперечує чутку, начеб канц. Брінінґ задумував їхати у Женеву на вересневу сесію Ліги Націй. Німеччину заступатиме міністр закорд. справ Курціюс.

ПОС. ПАТЕК У ВАРШАВІ.

23. серпня польський посол у Москві Патек відвідав нар. комісарів Літвінова й Карахана та виїхав у Варшаву.

СПОРТ.

МІЖДЕРЖАВНІ ЗМАГАННЯ.

Варшава. Румунія—Польща 3:2 (2:0)

МІЖМІСТОВІ ЗМАГАННЯ.

Познань. Познань—Варшава 5:1 (3:0)

Краків. Лодзь—Краків 5:4 (3:2).

ТОВАРИСЬКІ ЗМАГАННЯ.

Львів. Україна—9. ПАЦ. (Седльці) 1:1 (1:1).

Україна з чотирма резервовими другої дружини, без Кобзяра, Підлісецького, Цимбали. Гра назагал рівноврядна. Ворота для України здобув Воробець. Судя Вечисти скоротив гру на 20 хвилин із невідомих причин. Видців понад 500.

Львів. Гасмонея III.—Україна III. 4:0 (1:0).

Львів. Чорні—Лехія 2:1 (1:1).

Станиславів. Ревера—Пролом 6:1.

МИСТЕЦТВА А-КЛЯСИ.

Львів. II. Сокіл—Світезь 8:2 (4:0).

МІЖНАРОДНІ СТРІЛЕЦЬКІ ЗМАГАННЯ.

У неділю відбулося у Львові на клепарівській стрільниці отворення 28-х міжнародніх стрілецьких, мисливських і лукових змагань за мистецтво світа. В змаганнях мають узяти участь представники 18 держав. Досі прибули чехословаки: мадяри, естонці, фінляндці, частина чехо-словаків, австрійців, шведів і румунів. Речинець головних змагань за мистецтво починається щойно 30. серпня.

З просвітнього життя.

Повітове свято „Просвіти" в Яворові.

З нагоди 50-ліття відкриття першої читальні у Яворові відбулося дня 16. VIII. ц. р. велике повітове свято. Вже сам зверхній вигляд міста доказував, що Яворівщина святкує небуденні роковини. Усі доми українських установ і товариств були святочно прибрані і замаєні національними прапорами та зеленю. Крім того вікна всіх українських домів були прибрані мистецькими наліпками, які видала філія Т-ва „Просвіта" з нагоди цього свята. Недалеко від церкви стрічалося гурти святочно прибраних селян з таблицями своїх читалень, які прямували до церкви. У великій і просторій церкві св. Юрія відправилась Соборна Служба Божа при асисті численного духовенства. Простора церква, майдан коло неї і поблизькі вулиці були набиті учасниками. Після Богослуження впорядчики сформували похід, на чолі якого станули процесії з місцевих церков і духовенство. Похід рушив на місцеве кладовище, де на гарно відновленій могилі бл. п. о. Иосифа Лозинського відправлено панахиду. Відтак похід завернув знова під церкву, де відлучилися від нього процесії і духовенство.

Після цього похід під звуки двох орхестр, а саме з Яворова і Немирова, перейшов через місто на площу „Рідної Школи". Похід попереджували кінні бандерії в числі около сто їздців. Всіх учасників походу було понад 5 тисяч. На площі відбулася святочна академія. Розпочав її хор під управою п. Бачинського просвітянським гимном „Учітеся". Відтак голова філії Т-ва „Просвіта" редактор Е. Яворовський отворив Академію гарно обдуманою промовою, в якій насвітлив історію культурно-освітньої праці і її теперішній стан у Яворівщині та ролю, яку відіграв у цьому розвоєві бл. п. о. Иосиф Лозинський. Після цього слідували привіти і телеграми, а головно від філії Т-ва „Просвіта". На закінчення академії орхестра відіграла національний гимн.

Свято це своєю повагою, кількістю учасників (мимо непевної погоди), і вдалою підготовкою зробило на всіх величезне враження. З нагоди свята видала філія Т-ва „Просвіта" книжечку під наголовком „Яворівщина — з її минулого і сучасного", на яку зложились статті М. Голубця, д-ра М. Андрусяка, Е. Яворовського і С. Харамбури та кільканадцять світлин.

Після академії на цій самій площі відбулося народне гуляння. Слід піднести, що буфети були без алькоголю. Вечером виставив місцевий аматорський гурток пєсу „Хмари". Комітетові свята, а зокрема проводові філії Т-ва „Просвіта" в Яворові слід висказати признання за таку гарну підготовку цього свята та за вложений труд. Безумовно свято це підсилить культурно-освітню працю в Яворівщині, а учасникам залишить незабутні спомини. О. В.

Листування Редакції.

— Вп. П. С. Ковбаєвичі. Маєте повну рацію, але ми безсильні супроти несподіванок — цензури, яка повідомляє інколи про конфіскату дуже пізно. Цей фейлєтон вийде окремою книжечкою.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

УЧИТЕЛЬСЬКЕ СЛОВО, орґан „Взаїмної Помочі Українського Учительства", ч. 13. Львів, вул. Оссолінських, 8/II.

ВІСТИ З ЛУГУ, письмо присвячене луговим і січовим справам, просвіті і науці. Львів, липень 1931. Ч. 7. Р. VI.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 22. VIII. 1931 р. масло експортове пріма 3·60 зол., масло десерове пріма 3·50 зол., дітра молока 19—20 сот., дітра сметани 1·10 зл., копа яєць 4·70 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Понеділок 24. серпня в год. 7·30 „Весілля в Голівуд".

Вівторок 25. серпня в год. 7·30 „Вікторія та її гузар".

Середа 26. серпня в год. 7·30 „Аїда", гостинний виступ М. Голинського.

Театр Ріжнородностей (в Нар. Домі) сьогодні та в наступних днях нечинний.

Малий Міський Театр сьогодні та в наступних днях нечинний.

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма: „Світ без кордонів" (Адам Бродзіш).

КАСІНО: „Свавільні студентки", „Бастер Кітон боксером".

КОЛЬОСЕИ: „Таємний їздець", „Ріф нарешті сам".

ЛЕВ: Резиґнація („Вільна любов").

МАРУСЕНЬКА: „Фатальна жінка", „Після присуду".

ОАЗА: „Опир в опері" (Льон Чаней).

ПАЛЯС: „Горяча кров", „Трьох хресних батьків".

ПАН: „Мельодія щастя".

ПАСАЖ: „Тайна китайських пантофельків".

ХИМЕРА: „Вернися — прощаю все!" (Діна Гралля).

СТИЛЕВЕ: „Корабель комедіянтів" і додаток: Звукова комедія

УТІХА: „Гарольд Льойд жениться", „На фронті нічого нового".

Програма радіо.

Вівторок, 25. серпня 1931.

Варшава (1411,8) 17·00—18·00 Концерт. **Кенігсберг** (217,1) 19·30 Концерт орхестри. **Ляйпціґ** (259,3) 16·00 Симфонічний концерт. **Братислава** (278,8) 18·00 Циганська орхестра. **Бреслав** (325) 17·15 Хежія при будові вулиць. 21·30 Спів. **Штрасбург** (345,2) 20·30—22·30 Оперетка. **Штутгарт** (360,1) 14·30—15·00 Лекція англ. мови. 21·00 Концерт. **Гамбург** (372,2) 20·00 Популярний концерт. **Букарешт** (394,2) 21·00 Концерт радіорх. **Стокгольм** (435,4) 22·20—23·00 Камеральна музика. **Рим** (441,2) 17·30—18·15 Концерт солістів. 21·00 Еспанська музика. **Гельсінгфорс** (453,2) 20·00 Речіталь на віолїнчелї. **Лянгенберг** (486,2) 14·30 Концерт радіорх. **Міляно** (500,8) 21·10 Симфонічний концерт. **Брюсель** (508,5) 21·00 Концерт. **Відень** (516,4) 19·00 Опера. 22·15 Концерт. **Рига** (524,5) 20·25—21·30 Концерт. **Мінхен** (532,9) 18·05 Опера Штравса. **Будапешт** (550,5) 20·00 Симфонічний концерт. **Любляна** (575,8) 18·30 Концерт. **Харків** (937,5) 15·00, 20·00 Концерт. 17·30, 19·00 Відчит. **Ленінград** (1000) 18·00 Трансмісія з опери або оперетки. **Калюндборг** (1153,8) 19·00—22·00 Трансмісія з опери. **Кенігсвустергавзен** (1634,9) 15·00—15·25 Радіо в Японії. 19·30—19·35 Світова політика. 20·00 Трансмісії з Берліна.

Середа, 26. серпня 1931.

Варшава (1411,8) 16·30, 20·15 Концерт. **Кенігсберг** (217,1) 16·15 Популярний концерт. 18·50 Скрипці. **Моравська Острава** (263,4) 21·30 Танкова музика. **Гільверсум** (296,8) 20·35 Концерт радіорх. **Бреслав** (325) 20·15 Веселий вечір. **Штутгарт** (360,1) 19·45 Веселий вечір. **Букарешт** (394,2) 21·45 Скрипці. **Сотенс** (403,8) 20·00 Симфонічний концерт. **Стокгольм** (435,4) 20·00 Концерт солістів. **Рим** (441,2) 21·00 Італійська муз. **Лянгенберг** (472,4) 17·00—18·00 Концерт. **Прага** (486,2) 21·00 Концерт. **Міляно** (500,8) 20·45 Фрагменти з оперетох. **Брюсель** (508,5) 19·15 „Росія 1931", відчит. 21·00 Концерт. **Відень** (516,4) 16·00 Концерт солістів. **Рига** (524,5) 17·00 Концерт. **Будапешт** (550,5) 17·30 Концерт солістів. **Харків** (937,5) 15·00, 20·00 Концерт. 16·30, 18·00, 19·00 Відчит. **Ленінград** (1000) 18·30 Трансмісія опери або оперетки. **Москва** (720) 19·30 Концерт. **Осльо** (1071,4) 20·00 Концерт радіорх. **Калюндборг** (1153,8) 20·00—21·00 Концерт з творів Чайковського. **Кенігсвустергавзен** (1634,9) 16·00—17·00 Концерт з Гамбурга. 19·20—20·00 „Політика в школі, відчит. **Париж** (1724,1) 20·45 Концерт.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 25. серпня 1931.

Львів (380,7) 11·58 Астр. час з Варшави. 12·05 Програма цього дня. 12·10, 15·10, 16·00, 18·40 Грамофонові плити 12·10, 18·35 Метеорольоґічний комунікат з Варшави. 14·50 Господарський комунікат з Варшави. 15·25 Відчит з Варшави. 15·45 Авдиція для найменших. 16·20 Вісти з летунства. 16·30—18·00, 8·45, 22·00—22·30 Трансмісія з Варшави. 18·00 Всячина. 18·20 Цьогорічні ситківкові змагання. 19·00 Опера з Зальцбурґута пресові і спортові комунікати. 22·30 Програма на слідуючий день. 22·35—24·00 Легка і танкова музика з Варшави.

Середа 26. серпня 1931 р.

Львів (380,7) 11·58 Астр. час з Варшави 12·05 Програма на біжучий день 12·10 15·10, 16·30, 21·15 Грамофонові плити. 13·10 Метеорольоґічний комунікат з Варшави. 14·50 Господарський комунікат з Варшави. 15·45 Пластовий комунікат зі Львова. 16·00—16·30, 19·40—21·15, 21·20—22·25 Трансмісії з Варшави. 16·45 Спортовий комунікат. 16·50 Радіохроніка з Варшави. 17·10 Слов'янські пісні відспіває М. Мартіні (відомий український бас-барітон). 17·35 Відчит з Кракова 18·00 Легка музика. 19·00 Всячина. 22·25 Програма на слідуючий день. 22·30—24·00 Легка і танкова музика.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

ВПИСИ до ТОРГОВЕЛЬНОЇ ШКОЛИ з правами державних шкіл у ЛЬВОВІ вул. Корнияктів ч. 1., приймається до кінця серпня, кожного дня від год. 10 до 13. До впису треба предложити: метрику, останнє шкільне свідоцтво і зложити 10 — зол. вписового. Діти незасібних родичів і кооператорів можуть дістати знижку шкільної оплати, а державні і самоврядні службовики зворот оплати за науку. Початок науки дня 2. вересня в годині 8-ій рано. — Управа.
265 1—3

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ВПИСИ на курси у вищій школі крою і шиття. — М. Козловської від 27. серпня, між 11—3. Львів, Академічна 22. І. пов.
239 2—4

ВІДЕНСЬКІ ТОРГИ

6—12 вересня 1931 р. **(Ротунда до 13. вересня).**

СПЕЦІЯЛЬНІ ІМПРЕЗИ:

Вистава меблів. Вистава реклями („Фотографія в реклямі"). Вистава новочасного газового приладдя. „Електричність у домашнім господарстві". Сальон футер (Віденська мода дітих виробів).

ВИСТАВА РАДІЯ І СЛАБОГО ТОКУ.

Вистава бюрового приладдя. Вистава залізних і опатентованих меблів. Будівельна вистава та будови доріг. — Технічні новости та винаходи. Вистава харчів і делікатесів. — Австрійська вистава зимового спорту. — Зразки сільського та лісного господарства.

Віздова віза зайва. Виказка Віденських Торгів і заграничний пашпорт дають право перейти австрійський кордон. Транзитова чехословацька віза зайва. Значні знижки переїзду польськими, німецькими, чехословацькими і австрійськими залізницями та летунськими лініями. Всілякі інформації та виказки Торгів (по 8·— золотих) через:

WIENER MESSE — A. G. WIEN VII.

як також підчас осінніх Ляйпціґських Торгів у Бюрі Інформацій у Ляйпціґу, Австрійський Павільон (Oesterr. Messhaus) та в почесних відпоручників:

Львів: Австрійський Консулят, вул. Сикстуська ч. 35.
„ Торговельний радник Оскар Фабіян, Леґіонів ч. 5.
„ Польське Бюро Подорожі „Orbis" Сп. з обм. відп. вул. Ягайлонська ч. 20—22.
„ Польське Бюро Подорожі „Orbis" Сп. з обм. відп. вул. Шпитальна ч. 1.
„ Польське Бюро Подорожі „Orbis" Сп. з обм. відп. пл. Марійська ч. 8.
„ Акц. Сп. для Міжнародного Транспорту, Шенкер і С-ка, пл. Марійська ч. 9. — почт. скр. 23.
„ Comp. Internationale des Wagons-Lits, пл. Галицька 15.

169 3—3

ПОЧАТКУЮЧИЙ КОНЦИПІЄНТ з правом субституції пошукує заняття в адвокатській канцелярії на дуже догідних умовинах. Зголошення слати до Адм. „Діла" під „Працьовитий".
251 2—2

ПРИЙМЕ на станцію 3-х учеників урядича родина. Львів, Гіпсова ч. 48. Зухаєвичева, трамвай 4. (послідний перестанок при вул. Листопада).
232 2—2

2 УЧНІВ прийму на мешкання, вул. Вірменська ч. 15. III. поверх. 3—3

2 АБО 3 ІНТЕЛІҐЕНТНІ панночки — прийму на станцію. — Інформації при касі „Книгарні Шевченка", Ринок ч. 10.
235 2—2

ГОДИННИК ВАШ буде найліпше направлений у найбільшій годинникарській робітні **Івана Зельтенрайха** Львів, пл. Марійська ч. 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні жіночі годинники перероблюємо на ручні. 130

ПРИЙМУ на станцію 3 панночки або 4 студентів з нижчої гімназії. — Падохова. Львів, Піярів ч. 5 а. партер.
211 2—2

ФАБРИКА ЕЛЕКТРИЧНИХ ЛЯМП і металевих виробів „GALWANJA", Жулінського 11 а. — Тел. 20-54. — Ціни фабричні.
30 19—?

УЧИТЕЛЬКА з довшою практикою глядає цілорічної лекції на провінції в обсягу 7-клас. нар. школи, або нижчих клас гуман. гімн. Зголошення до Адмін. „Діла" під „Учителька-32".
250 2—8

ПРИЙМУ учнів на станцію. Скарбківська 5, ч. дверей 17. 264 1—3

КАНДИДАТ адвокатури, рутинована сила пошукує від дня 15. вересня ц. р. заняття. Ласкаві зголошення просить ся слати до Адміністрації під „Праця".
266 1—2

СТАРШОГО ТОРГОВЕЛЬНОГО ПОМІЧНИКА з ділу паперового шукає Народній Базар у Перемишлі. Оферти вносити до 28. серпня на адресу: Адвокат д-р Загайкевич у Перемишлі. 263

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Найдешевші книжки!

МИХАЙЛО ВОЗНЯК
ІВ. БЕЛЕЙ і ОЛ. КОНИСЬКИЙ
До звязків Галичини з Наддніпрянщиною. — Ціна 50 сот., з почт. пересилкою 70 сот.

МИКОЛА МАТІЇВ-МЕЛЬНИК
КРІЗЬ ДИМ І ЗГАР
Ціна 50 сот., з почтовою перес. 70 сот.

ВОЛОДИМИР ОСТРОВСЬКИЙ.
СМІХ ЗЕМЛІ
Ціна 1·50 зол., з почт. перес. 2·10 зол.

ЕВГЕН ЧИКАЛЕНКО
Спогади І. ІІ. і ІІІ. часть
Ціна 8·— золотих — без пересилки

АЛЬФОНС ДОДЕ
МАЦІЦЬКИЙ
Переклад із французьк. мови М. Рудницького. — Ціна 3·— зол., з почт. пересилкою 4·— зол.

Можна дістати в Адм. „Діла" Львів, Ринок 10. II. п. або в книгарнях.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.